

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1342

van **LUDWIG VANDENHOVE**

datum: 8 september 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Waterwinning - Rukkelingen-Loon (Heers)

De waterwinning in Rukkelingen-Loon (Heers) staat in voor de drinkwatervoorziening van een deel van Zuid-Limburg. De winning bestaat uit 3 productieputten die water onttrekken uit het Krijt op een diepte van 52 - 54 meter onder het maaiveld. Inwoners uit de omgeving menen echter ernstige hinder te ondervinden als gevolg van de waterwinning: scheuren in de woningen, het brongebied in het Hornebos ligt volledig droog, het moerasgebied is verdwenen, bomen vallen om etc. Een aantal getroffen inwoners heeft gerechtelijke stappen ondernomen en schadedossiers ingediend bij De Watergroep, die de waterwinning uitbaat. De Watergroep houdt echter vol dat er geen oorzakelijk verband is tussen de schade aan de woningen en hun waterwinning.

1. Is de minister op de hoogte van deze situatie in de gemeente Heers?
2. In antwoord op schriftelijke vraag nr. 167 van 7 april 2000 van Jos Bex stelde toenmalig bevoegd minister Vera Dua dat "kan gedacht worden aan herlokalisatie indien mogelijk van grondwaterwinningen die na onderzoek een onaanvaardbaar verdrogingseffect teweegbrengen".

Wil dat zeggen dat er in die meer dan 20 jaar niet naar alternatieven gezocht is? Wat is de huidige stand van zaken wat betreft het zoeken naar alternatieven op andere plaatsen in Vlaanderen?

3. Is de minister op de hoogte van vergelijkbare situaties in Vlaanderen, waarbij inwoners gelijkaardige problemen hebben? Zo ja, graag een overzicht van de locaties in Vlaanderen en de tijdstippen waarop de problemen vastgesteld werden.
4. Welke stappen denkt de Vlaamse overheid tegen dergelijke situaties te ondernemen?
5. De toenemende droogte als gevolg van de klimaatverandering speelt hier ongetwijfeld een rol in.

In welke mate houden de watermaatschappijen daar rekening mee? Welke concrete maatregelen worden er genomen?

6. Welke oppervlakte beslaan respectievelijk de waterwingebieden en de beschermingszones in Vlaanderen? Welke daarvan situeren zich in natuurgebied en in agrarisch gebied met een waardevol ecologisch karakter?
7. Welke hoeveelheid drinkwater wordt daar opgepompt? Wat is het aandeel van het Vlaamse drinkwater dat uit Vlaamse waterwingebieden afkomstig is? Welk aandeel wordt aangekocht in Wallonië? Wat is het buitenlandse aandeel?
8. Welke maatschappijen pompen dit water op? In welke gebieden vindt de distributie plaats?

9. Heeft de minister zicht op eventuele uitbreidingsplannen van die waterwinning?

ANTWOORD

op vraag nr. 1342 van 8 september 2021

van **LUDWIG VANDENHOVE**

1. Ja, ik werd hierover geïnformeerd.
2. Drinkwatermaatschappijen streven constant naar optimalisaties van hun werking. Zoeken naar alternatieve waterbronnen is daar één aspect van. Er is extra geïnvesteerd in de interconnectiviteit van het drinkwaternetwerk waardoor de beschikbare watervoorraden, zowel geproduceerd uit grondwater maar ook vanuit oppervlaktewater, flexibeler kunnen ingezet worden op kritische locaties op kritische momenten. Door deze investeringen is de waterbevoorrading minder afhankelijk van bepaalde drinkwaterwinningen. Er loopt bij de verschillende maatschappijen ook onderzoek naar nieuwe winningslocaties. De concrete investeringen en onderzoeken die lopen of gepland worden op korte termijn werden gebundeld in kader van de Strategische planning waterbevoorrading. Meer via [deze link](#).

Ik wens echter, net als toenmalig collega Dua, te benadrukken dat er bij het zoeken naar alternatieve winningslocaties niet enkel kan gekeken worden naar de beschikbaarheid van grondwater, maar ook rekening gehouden dient te worden met de eigenschappen van het distributienetwerk.

3. Ik deed navraag bij de waterbedrijven. Specifiek wat betreft zettingen doen zich elders in Vlaanderen geen problemen voor.
4. De hele procedure die vastligt voor het aanvragen van een omgevingsvergunning en dus ook een vergunning van het oppompen van grondwater, bevat de mogelijkheden van overleg en reacties van de verschillende betrokkenen. Bij aanvragen van deze omvang hoort ook een MER die de te verwachten effecten in kaart brengt. Ook de verschillende bevoegde instanties hebben een adviesbevoegdheid.

Het is belangrijk dat bij de evaluatie van de veranderingen van grondwaterpeilen de totaliteit van de beïnvloedende factoren wordt bekeken: klimaat en openbare grondwaterwinningen, maar zeker ook de niet te verwaarlozen impact van de toename van private grondwaterwinningen o.m. voor beregening en irrigatiedoeleinden, de verharding, bodemverdichting ...

Tot slot dient een onderscheid te worden gemaakt tussen twee verschillende aspecten: de impact op de natuur en zettingsschade. De zettingsproblematiek is over het globale grondgebied van Vlaanderen toegenomen sinds 2017 omwille van vier opeenvolgende droge zomers. Het Departement Omgeving start hierover een studie op.

5. De Vlaamse watersector werkt aan een klimaatrobuuste watervoorziening, waarbij steeds vanuit duurzaamheidsoogpunt wordt gewerkt. Hierbij wordt o.a. ingezet op innovatie en andere bronnen (incl. circulaire toepassingen). Dit alles wordt momenteel uitgewerkt vanuit de impactstudie die binnen de sector werd uitgewerkt en opgenomen is in het Strategisch plan waterbevoorrading, deel collectieve watervoorziening. Naast een strategisch investeringsprogramma bevat dit plan ook een aantal pijlers voor de toekomstige werking en het toekomstig beleid. Pijler 2 voorziet de opstart van onderbouwende studies rond o.a. de impact van de klimaatverandering op de

ruwwaterbeschikbaarheid en drinkwaterbehoefte. Concrete initiatieven zijn hiervoor reeds lopende.

6. De oppervlakte voor de beschermingszones I, II en III en de waterwingebieden grondwater bedraagt 30.482 ha. Daarvan situeert er zich 4.027 ha (of 13,2 %) in natuurgebied en 437 ha (of 1,4%) in agrarisch gebied met een waardevol ecologisch karakter. De beschermingszones zorgen voor een beschermde status van het gebied zodat deze versterkend zijn voor de bescherming van natuurgebieden en gebieden met waardevol ecologisch karakter, en omgekeerd zorgt de beschermde status van natuurgebied voor bescherming van de grondwaterlagen en zijn dus een meerwaarde voor een veilige en betrouwbare drinkwatervoorziening. De verschillende functies kunnen dus net verbindend zijn.
7. Het opgepompte debiet in de winningen gelegen in natuurgebied en/of agrarisch gebied met een waardevol ecologisch karakter bedraagt circa 100 miljoen m³ per jaar.

In 2019 werd door Vlaamse waterbedrijven in totaal 179 miljoen m³ grondwater opgepompt waarvan 169 miljoen m³ in Vlaanderen en 10 miljoen m³ in Wallonië. Farys heeft een grondwaterwinning in Wallonië.

In totaal werd er 358 miljoen m³ drinkwater geproduceerd door Vlaamse waterbedrijven. Daarnaast werd 70,2 miljoen m³ drinkwater aangekocht buiten Vlaanderen, daarvan komt 27,4 miljoen m³ vanuit Wallonië, 40 miljoen m³ vanuit Brussel (dat ook in Wallonië wordt geproduceerd), 2,2 miljoen m³ vanuit Nederland en 0,8 miljoen m³ is afkomstig van Frankrijk. Het aandeel drinkwater geproduceerd vanuit grondwater van andere regio's en buurlanden is niet gekend. De Vlaamse waterbedrijven verkochten 4,8 miljoen m³ drinkwater aan de buurregio's en -landen.

8. Volgende maatschappijen pompen grondwater op gelegen in natuurgebied en/of agrarisch gebied met een waardevol ecologisch karakter: Pidpa, De Watergroep, Aquaduin, Farys.

In de bevoorradsingsgebieden of distributiegebieden van deze waterbedrijven wordt dit water gezuiverd en als drinkwater verdeeld. Zoals eerder gezegd is er verbinding tussen de verschillende bestemmingstypes en functies, en zetten de drinkwaterbedrijven volop in op natuurontwikkeling, in constructieve dialoog met het Agentschap Natuur en Bos.

9. Navraag bij de waterbedrijven geeft onderstaande overzicht. Dit is een bevraging van oktober 2021. De waterbedrijven zijn permanent op zoek naar optimalisaties van de werking in functie van leveringszekerheid en het duurzaam beheer van de bronnen.

- De Watergroep heeft geen plannen om de vergunde debieten van de waterwinning in Heers uit te breiden. De Watergroep is van oordeel dat de winning van Rukkelingen-Loon ook in de toekomst een belangrijke schakel zal blijven in de bevoorradingstrategie voor deze regio. De Watergroep bekijkt momenteel de mogelijkheden om de interconnectie tussen de winningen in de regio te verhogen en zo de benutting ervan te optimaliseren vanuit het oogpunt duurzaamheid. De huidige vergunning voor de drinkwaterwinning van Rukkelingen-Loon door De Watergroep loopt af op 24/10/2022.
- Voor wat betreft de andere winningen gelegen in natuurgebied en/of in agrarisch gebied met een waardevol ecologisch karakter zijn er uitbreidingsplannen voorzien in volgende winningen: Menebeek, Winksele "Kastanjebos" (diepere Landiaan), Veeweyde.
- In volgende winningen loopt in het kader van de strategische planning waterbevoorrading en de leveringszekerheid onderzoek naar mogelijke uitbreiding: Mol (via klimaatplassen), Moerbeke-Wachtebeke, Schoten.

Zoals hierboven reeds aangehaald kunnen de verschillende functies net een versterking betekenen. Daarenboven wil ik benadrukken dat plannen of intenties geen voorafname inhouden op een eventuele toekomstige vergunningsbeslissing.